Het ministerie van EZ
t.a.v. dhr. Marien Valstar, Gerard Grimberg en Peter van der Knaap
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Driebergen, 6 november 2015

Betreft: afronding Green Deal 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt'

Inleiding

In 2012 hebben LTO Nederland, Raad voor Plantenrassen (RvP), Bosschap (bij opheffing Bosschap per 1-1-2015 opgevolgd door VBNE), Naktuinbouw, Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH) en Handelsgroep Boom- en Heesterzaden (BoHeZa) met het Ministerie van Economische Zaken een Green Deal afgesloten onder de naam "Weet Welk Plantmateriaal Je (Ver)Koopt!" In 2014 zijn de partijen de tweede fase van de Green Deal ingegaan, om na de inventarisatiefase de keten verder op orde te krijgen. Alle partijen hebben hun kennis en ervaring daarvoor beschikbaar gesteld.

Uitvoering van de Green Deal heeft plaatsgevonden onder verantwoordelijkheid van een Stuurgroep waarin de belangrijkste partijen vertegenwoordigd waren (Bosschap later VBNE, LTO Nederland, Naktuinbouw, BoHeZa). De andere Green Deal partijen waren agenda-lid. Gedurende het gehele traject is door de voorzitter van de Stuurgroep (o) nauw contact onderhouden met het Ministerie van EZ over de voortgang van deze Green Deal.

Opgeleverde resultaten

Bij de start in 2012 is door Probos, in opdracht van de Stuurgroep een studie gedaan naar:
1. Producenten: knelpunten voor productie
2. Afnemers: mate van voorschrijven en toepassen kwalitatief hoogwaardig plantmateriaal
3. Beide: de transparantie van en vertrouwen in de keten.

In deze studie is geconstateerd dat er bij de afnemende partijen een enorm gebrek aan kennis is rondom het belang van de genetische en fysieke kwaliteit van plantsoen-plantmateriaal. Dat geldt concreet voor terreineigenaren, terreinbeheerders, aannemers, ontwerpbureaus, projectontwikkelaars, etc. Ook is gesignaleerd dat in onderwijs en onderzoek er betrekkelijk weinig aandacht is voor plantsoenkwaliteit.

Begin 2014 is, bij de afronding van bovengenoemd onderzoek, het initiatief genomen de keten op drie sporen verder te analyseren:
1. De leveranciers: Geef aan hoe de leverancierskete georganiseerd is en gecontroleerd wordt. Maak het hele traject zichtbaar, van moederboom tot geplante boom op de eindbestemming. Geef verbeterpunten aan en sta ook stil bij communicatie en voorlichting.
2. De controleurs: Tracking en tracing, certificering in de keten. Werk, op basis van bestaande weten regelgeving een voorstel uit voor betere certificering, inclusief tracking en tracing, van plantsoen dat in Nederland gebruikt wordt - of gebruikt zou moeten worden - voor bosaanleg of landschappelijke beplantingen.
3. De afnemers: Belang van kennis over plantsoenkwaliteit overbrengen. Daartoe diverse producten ontwikkelen zoals het opstellen van een praktijkgids, het schrijven van artikelen, het benoemen van 'ambassadeurs' en het verzorgen van voorlichtingsbijeenkomsten.

De Stuurgroep heeft, voor de uitwerking van deze trajecten, de reikwijdte van de Green Deal nogmaals vastgelegd op de drie aspecten 'beplantingen', 'duurzaamheid' en 'kwaliteit':

1. Beplantingen: de Green Deal richt zich op plantmateriaal dat gebruikt wordt in beplantingen in Nederland waarbij de definiëring in de Boswet voor houtopstanden uitgangspunt is. Alle houtopstanden groter dan 10 are (0.1 ha), alle bomenrijen met meer dan 20 bomen. Uitgezonderd (dus niet meegenomen) zijn erven en tuinen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden, kweekgoed en de soorten Italiaanse populier, paardenkastanje, treurwilg en kerstsparren.
2. Duurzaamheid: bij de invulling van duurzaamheid ligt de focus op de genetische kwaliteit. De Nederlandse Rassenlijst Bomen is daarvoor het uitgangspunt.
3. Kwaliteit: bij de invulling van de fysieke kwaliteit richt de Green Deal zich op de in de NEN 7412 vastgelegde spelregels.

Afgesproken is de drie sporen gefaseerd uit te voeren:
1. Leveranciers en afnemers voeren hun studies uit, gereed voorjaar 2015.
2. Naktuinbouw start met certificeringstraject en tracking & tracing bij beschikbaar komen eerste resultaten uit analyses leveranciers en afnemers, plan van aanpak gereed zomer 2015.
3. Afronding en oplevering eindresultaten aan de afnemers: met enige exposure tijdens de Beheerdersdag op 25 september 2015.

Adl: De leveranciers (LTO) hebben hun traject afgerond met een rapportage "leveranciersketen in de Green Deal". De rapportage bevat diverse aanbevelingen en suggesties voor verbeteringen in het functioneren van de keten.

Ad2: De controle- en certificeringsorganisatie Naktuinbouw heeft een voorstel tot certificering (met tracking en tracing) opgeleverd ('Select Plant Bosplantsoen uit de Rassenlijst'). Per 1 januari 2016 wordt gestart met implementatie.

Ad3: De afnemers (VBNE) hebben hun traject afgerond met het opleveren van een praktijkgids, met het organiseren van een tweetal voorlichtingsbijeenkomsten en met het produceren van diverse artikelen. Bovengenoemde producten zijn tijdens de Beheerdersdag op 25 september 2015 in Radio Kootwijk gepresenteerd.

Overige resultaten

Een belangrijk knelpunt in de keten - het ontbreken van onderling vertrouwen - is door de Green Deal voor alle partijen bespreekbaar geworden. Dit heeft geresulteerd in het starten van twee trajecten vanuit SBB en Naktuinbouw waarmee dit proces verder handen en voeten krijgt.

Staatsbosbeheer is met een traject gestart om op een open en transparante wijze de beschikbaarheid van zaden te regelen die uit de zaadgaarden en genenbanken van Staatsbosbeheer komen. Per 1 november 2015 is de website in de lucht.

Naktuinbouw is een traject gestart om na te gaan hoe informatie over bij bedrijven en SBB beschikbare hoeveelheden geoogste zaden/geteelde planten openbaargemaakt kan worden.

Eindoplevering Green Deal 'weet welke plantmateriaal je (ver)koopt'
Met het opleveren van deze eindrapportage en de volgende producten is de Green Deal 'weet welke plantmateriaal je (ver)koopt' afgerond:
- Rapport fase 1: 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt. Studie naar kwaliteitssystemen'. Auteur: Probos 2013.
- Rapport fase 2: 'Uitwerking leveranciersketen in de Green Deal 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt'. Auteur: ZLTO 2015.
- Praktijkgids 'Bestellen van bosplantsoen. Handvaten voor de praktijk'. Auteur: Probos 2015.
- Communicatie-uitingen: poster 'Gebruikt goed plantmateriaal', twee excursies voor afnemers, artikelen vakbladen, wortelhalsdiameter met opdruk logo's Green Deal partners, een workshop

'Hoe bestel ik goed plantmateriaal' op de Beheerdersdag. Er volgen nog een artikel in Groen (november), De Boomkwekerij (november) en De Landeigenaar (december).

Hoe verder
Met de afronding van deze Green Deal is het proces goed op de rails gezet; het fundament is gestort. Alle Green Deal partijen hebben te kennen gegeven dat het ingezette proces voortgezet moet worden, om de behaalde resultaten goed te borgen en ontwikkelingen in de toekomst op te vangen. Daarbij worden ook nieuwe /andere partijen betrokken. Dit succes verdient een verdere uitrol en implementatie van de resultaten. Concrete aanbevelingen daarvoor zijn:

a. Ontwikkel een vorm van controle/toezicht op verdere implementatie van de aanbevelingen vanuit de leveranciersketen.
b. Implementeer het tracking- en tracingsysteem, inclusief aandacht voor financiering daarvan.
c. Maak zaadproductie en afzet voor plantmateriaal van de Nederlandse Rassenlijst Bomen transparant. Daarbij concreet uit te werken: positie en toekomst van genenbank en zaadgaarden, en inzichten in volume jaarlijks opleverbare zaden per herkomst.
d. Werk aan een verdere toename van het kennisniveau bij huidige eji toekomstige afnemers (implementatie onderwijs).
e. Werk verder aan vertrouwen en samenwerking tussen de diverse betrokken partijen. Daar is een goede, verder te bestendigen basis voor gelegd.

Voorstel Stuurgroep
Formuleer een nieuwe Green Deal die het mogelijk maakt de doorontwikkeling en implementatie van de resultaten aanzienlijk te versnellen. Alle partijen zijn bereid hier een bijdrage aan te leveren. Door de Stuurgroep is geïnventariseerd of de partijen dit op eigen kracht kunnen doen. Dit is financieel niet haalbaar. De beperkte omvang van de keten, de zeer specifieke (kleine) markt, maken de verdiencapaciteit op investeringen die nodig zijn t.b.v. permanente kwaliteitsverbetering van Nederlands bos en plantsoen, onvoldoende.

Een nieuwe Green Deal geeft gelegenheid doel, reikwijdte en opdracht opnieuw te formuleren. Met daarbij aandacht voor de invulling, betrokkenheid en rol van alle (en nieuwe) partijen. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart. Op 21 januari 2016 wordt een workshop gehouden met alle betrokkenen om een nieuwe Green Deal uit te werken.

Namens de Stuurgroep Green Deal,

Hoogachtend,

G.J.P. Jansen, voorzitter

Contactgegevens:
Vereniging van Bos-en Natuurterreineigenaren (VBNE)
Directeur: dr. ir. E.E.M. (Evelien) Verbij
0343-745254 / 06-52381887
e.verbii@vbne.nl

Princenhof Park 9
3972 NG Driebergen-Rijsenburg
KvK nr.: 58889884